

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: : Biografie Josefa Jicchaka Popperse, MS Wallach 14 (1772) v kontextu raně novověkých židovských egodokumentů

Typ práce: diplomová

Autor práce: Bc. Antonín Roos

Autor posudku: Olga Sixtová, Ph.D.

	Hodnocení ¹
Badatelská otázka/hypotéza	výborně
Způsob práce/metodologie	dobře
Naplnění cíle práce	velmi dobře
Práce s prameny a odbornou literaturou	dobře
Stylistická úroveň a jazyková správnost	velmi dobře
Struktura práce	dobře
Formální náležitosti (citace, odkazy, bibliografie, rozsah ²)	výborně

Slovní hodnocení:

Diplomant si pro svou diplomovou práci zvolil velmi zajímavý raně novověký rukopis s názvem *Divrej ha-jamim*, který můžeme volně přiřadit k tzv. rodinným svitkům, které zachycují zázračné vyvážnutí hrdiny z nějaké životní nebezpečné události, jíž je v tomto případě těžké onemocnění hlavní postavy. Tyto svitky měly být předčítány v rodinném kruhu během připomínkové výroční oslavy události. Líčení události je vždy rámováno v náboženském duchu a pravidelně obsahuje díkyvzdání Bohu, díky němuž je – samozřejmě – hrdina vposledku zachráněn.

Jako badatelský úkol si autor stanovil 1) zasazení textu do kulturně-historického kontextu, (prostředí, pojmání umírání a smrti v dané době), 2) zjištění účelu sepsání textu s přihlédnutím k obdobným zhruba soudobým textům, 3) jeho literární a jazykovou analýzu (charakter textu, jazyk, stylistika), 4) jakousi historickou analýzu zaměřenou na „události, osoby a poměry v tehdejší pražské ghettu“.

Již toto samo o sobě by představovalo velmi náročný úkol a jeho splnění by mohlo přinést ne-li třeba zcela zásadní, tedy alespoň zajímavé a přínosné dílčí poznatky v rámci jednotlivých tematických okruhů vymezených v zadání.

Bohužel se autor navíc pouští do témat, která se mi zdají buď takřka irelevantní (stanovení diagnózy pacienta), nebo spíše podružná (kapitola o lékařství), u níž navíc vzhledem k autorovu studijnímu zaměření nemůžeme očekávat nic než stručný výtah

¹ Zvolte: Výborně – velmi dobře – dobře – nevyhovující.

² Minimální stanovené rozsahy jednotlivých typů prací jsou: bakalářská práce 72 000 znaků (tzn. přibližně 40 stran textu) a diplomová práce 108 000 znaků (tzn. přibližně 60 stran textu).

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

z existující literatury. Kapitola 2.1 se zabývá „původem rukopisu“, přitom ale obsahuje provenienční informaci o sbírce, v níž se rukopis nachází.

Pokud jde o zasazení do kulturně-historického kontextu, čekala bych, že se autor zaměří především na obdobné literární texty, tj. soudobé rodinné svitky a egodokumenty vůbec. Diplomant ale (kap. 2.2) podává jen stručnou charakteristiku tohoto typu textů a nástin možných výkladů smyslu a účelu těchto textů. Autor si správně všímá, že text *Divrej ha-jamim* není autobiografický, neklade si ale otázku, kdo jej mohl napsat. Ať byl pisatel během onemocnění hrdiny přítomen či nikoli, musel být osobou vzdělanou a sečtělou v hebrejské literatuře. Lze předpokládat, že text byl sepsán na objednávku a nikoli na základě nějakého preexistujícího tradovaného orálního vyprávění (s. 12), nýbrž na podkladu ústního vyličení či dokonce možná nějakého konceptu, v němž byl celý průběh události detailně popsán. To, že svitek vznikl necelý rok po hrdinově onemocnění a uzdravení, nelze považovat za nějaké velké zdržení: událost musela být zpracována, „promyšlena“ a podána náležitým způsobem.

Pokud by se diplomant ponořil do existujících svitků hlouběji, nemohl by si nevšimnout jakési postupné devalvace charakteru ohrožení, jemuž jsou jejich hrdinové vystaveni (od hrozby záhuby ze strany nežidů a nežidovských úřadů ve svitcích ze 17. až 1. poloviny 18. století – jak je tomu i u jejich vzoru, biblické knihy Ester – po pád do studny či propadnutí střechy, kde nežidé nehrají žádnou roli, ve svitcích z 19. století). Možná, že i nad tímto rozdílem a vývojem žánru by bylo dobré se zamyslet.

Jaký je účel rodinných svitků? Jistě, kromě „emoční a psychologické potřeby zaznamenat prožitá trauma“, tím může být i snaha zachování dobrého jména (s. 13, s. 25), ale jak je tomu v tomto případě? Hrozí tu nějaké poškození pověsti hrdiny? Vždyť je „pouze“ nemocen (v tom je, pokud vím, mezi „rodinnými svitky“ ojedinelý). V čem tedy spočívá hrdinovo „pochybení“, je-li tu nějaké? Zdůrazňováním rozdílu mezi zbožnou a učenou Prahou, rodným městem hrdiny, a Vídní jako místem, kde se věnuje honbě za pozemskými statky, nás text sám navádí. Diplomant zde tuší blíže nespécifikované politické motivy (s. 13), v charakteristice duchovního a intelektuálního prostředí pražské obci následně zmiňuje frankismus, osvícenství a kabalou, přičemž ale podle mého soudu správně zdůrazňuje význam úlohy Ezechiela Landaua v celém příběhu, totiž hrdinovo – a hrdinčino – přilnutí, přihlášení se k vrchnímu pražskému rabínovi a představiteli ortodoxie (kapitola 2.3.3 a s. 25).

Geografické, topografické a biografické poznámky k místům a aktérům příběhu nepřekračují většinou pouhý výčet. V samotné textové analýze by bylo přínosné držet se co nejvíce textu samotného a klást si otázky, které sám vyvolává. Text například poněkud úmorně do detailu takřka hodinu po hodině popisuje průběh nemoci pacienta, jaký je však účel této detailnosti? Nemá se zde vyjevit přímá souvislost s vykonávanými obřady, narychlo rozdávanými milodary a dalšími pokusy, jak zvrátit průběh nemoci? Proč je dodatek psán v jidiš a nikoli hebrejsky, jako zbytek textu? (Obsahuje praktické instrukce.) Proč na rozdíl od rodinných svitků začíná text *Divrej ha-jamim* citací z Joba, a nikoli z Ester? (Pisatel si byl evidentně vědom toho, že použít jako vzor Ester není možné, uchýlil se tedy kreativně k vhodnějšímu biblickému modelu a stylizuje hrdinu jakožto Bohem zkoušeného Joba.) Skutečně není zaveden „rodinný Purim“, jak diplomant píše (s. 13; viz ale naopak s. 23)? O čem je pak dodatek stanovující průběh celé výroční oslavy stanovené na 14. adaru (s. 51)? Jaká je ostatně role hrdinovy manželky, není nakonec ona vlastně jedinou skutečnou hrdinkou příběhu, na rozdíl od zcela pasivního pacienta?

**KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU**
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Přestože tedy první část práce v mnohém zaostává za očekáváním, které bychom co do její podoby mohli mít, nadprůměrně kvalitní je ediční zpracování textu, které je bezpochyby nejlepší částí výsledné práce. Jeho zpřístupnění v nějakém odborném periodiku – v podobě edice doplněné překladem a hutnějším a soustředěnějším úvodem – by bylo vítaným rozšířením již publikovaných prací vztahujících se k „rodinným svitkům“ a egodokumentům vůbec, ke kulturním dějinám Židů v 18. století a k dalším tématům.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Otázky k rozpravě:

V Praze dne

.....
podpis